

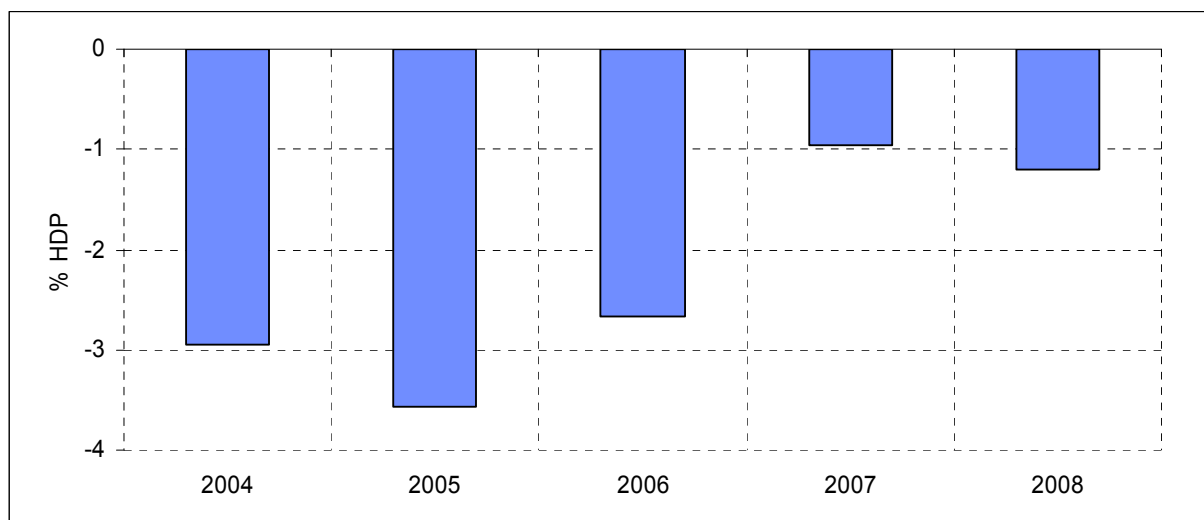
2 Vývoj veřejných financí

2.1 Vládní sektor – národní účty (ESA 95)

Saldo vládního sektoru dosáhlo v roce 2007 hodnoty -34,9 mld. Kč, což představuje -1,0 % HDP. Ve srovnání s prvním dubnovým odhadem Českého statistického úřadu se jedná o deficit o 21,2 mld. Kč nižší. Polepšily si subsektory ústřední a místní vlády, naopak mírně horších výsledků dosáhl subsektor fondů sociálního zabezpečení (především zdravotní pojišťovny).

V roce 2008 očekáváme saldo vládního sektoru ve výši -47,3 mld. Kč, tj. -1,2 % HDP. Tento vývoj potvrzuje proces úspěšně zahájené fiskální konsolidace, kdy už několik let po sobě deficit vládního sektoru nepřekračuje hranici 3 % HDP danou maastrichtskými konvergenčními kritérii.

Graf 2-1: Deficit vládního sektoru

Příjmy, výdaje a saldo v roce 2007

Příjmy vládního sektoru jsou oproti květnovým datům vyšší o 18,5 mld. Kč, a to především díky zvýšení akruálních daňových příjmů (daně a sociální příspěvky) o přibližně 5 mld. Kč (z toho jen u spotřebních daní o cca 4 mld. Kč). Dále došlo k růstu položky kapitálové transfery o 13,5 mld. Kč. Jedná se zde především o investiční dotace z EU (oproti květnu vzrostly o 5,2 mld. Kč) a dále pak bezúplatné převody nefinančních aktiv od ostatních sektorů národního hospodářství (ve srovnání s květnovými daty vzrostly o 8,4 mld. Kč). Obě tyto transakce by ovšem měly mít odraz i na výdajové straně, a to především na položce tvorba hrubého fixního kapitálu. Pro vysvětlení rozdílu vůči květnovému výhledu je tedy nemůžeme uvažovat.

Nejvíce vzrostly příjmy subsektoru místních vládních institucí (o 12,5 mld. Kč), a to zejména díky růstu kapitálových transferů o 15,2 mld. Kč. V tomto případě se jedná zejména o převody nefinančních aktiv (např. převod majetku nemocnic na kraje), a to jak od jiných subsektorů vládního sektoru (6,9 mld. Kč), tak i od subjektů mimo vládní sektor (7,7 mld. Kč). Transfery od jiných subsektorů se ovšem na úrovni celého sektoru u této položky konsolidují a dochází tak k jejich vyloučení.

Poměrně výrazně vyšší oproti květnovým údajům jsou i příjmy institucí spadajících do subsektoru ústřední vlády, zde se jednalo o 11,9 mld. Kč. Nejvýznamnější vliv mělo opět zpřesnění odhadu kapitálových transferů, v tomto případě šlo o investiční dotace od zahraničních subjektů (především EU). Stejně jako převody nefinančních aktiv i investiční dotace, jak bylo již řečeno, mají svůj odraz ve stejné výši na výdajové straně a neměly by tak ovlivňovat deficit. Druhým zásadním faktorem zlepšujícím příjmovou stranu jsou vyšší daňové příjmy (o cca 5 mld. Kč), což je patrné u centrálních vládních institucí. Právě ony jsou totiž příjemci většiny daní.

Příjmy fondů sociálního zabezpečení (zejména zdravotní pojišťovny) jsou téměř identické s květnovými čísly, a důvod mírného snížení jejich přebytku je tak nutné hledat na výdajové straně.

Oproti roku 2006 rostly příjmy vládního sektoru v roce 2007 z hlediska vývoje posledních let nadprůměrným tempem (11,0 %), a to zvláště kvůli vysokému růstu daňových příjmů (daně a sociální příspěvky), které se oproti roku 2006 zvýšily o 10,1 %. Značný nárůst zaznamenala daň z příjmu fyzických osob, u níž odezněl vliv legislativní změny a která po stagnaci v roce 2006 vrostla o 11,9 %. Velmi slušných výsledků dosáhly i ostatní daně a ve většině případů se jejich růst pohyboval v blízkosti 10,0 %. Za tímto vývojem stojí především vrchol hospodářského cyklu v roce 2007, kdy poměrně značným tempem rostly daňové základny. Kvůli výše zmíněným efektům nadstandardních převodů nefinančního majetku došlo samozřejmě i k výraznému růstu kapitálových transferů.

Výdaje vládního sektoru v roce 2007 byly o 2,7 mld. Kč nižší, než ukazovala předběžná květnová data. Nejvýraznější vliv mělo zpřesnění tvorby hrubého kapitálu o -9,5 mld. Kč (a to jak vlivem nižších vládních investic, tak změny stavu zásob). Naopak vyšší úrovně proti původním odhadům dosáhla mezipotřeba, ostatní běžné transfery a naturální sociální dávky. Pokud ovšem očistíme příjmovou a výdajovou stranu o vyšší kapitálové transfery a hrubou tvorbu fixního kapitálu (13,5 mld. Kč) bez dopadu na saldo, vliv nižších výdajů na změnu odhadu deficitu se zvýší na 16,2 mld. Kč.

Podíváme-li se na výdajovou stranu jednotlivých subsektorů, subsektor ústředních vládních institucí zaznamenal jako jediný snížení odhadu výdajů (o 2,8 mld. Kč). Zde měla dominantní vliv revize tvorby hrubého kapitálu o 15,2 mld. Kč směrem dolů (jak vlivem poklesu vládních investic o 11,0 mld. Kč, tak i vlivem změny stavu zásob o 4,2 mld. Kč). Tento pokles byl ovšem z velké části vykompenzován růstem mezipotřeby, ostatních běžných transferů a kapitálových transferů (zde ovšem většina plynula do subsektoru místních vládních institucí).

Naopak výdaje subsektoru místní vlády jsou vyšší o 4,7 mld. Kč. Jedná se zde především o navýšení tvorby hrubého fixního kapitálu (o 5,7 mld. Kč), které je pouze v malé míře kompenzováno mírným poklesem jiných výdajových položek. Navýšení tvorby hrubého fixního kapitálu je zde způsobeno především převodem nefinančních aktiv, jež se, jak již bylo řečeno, kromě kapitálových transferů na příjmové straně promítají i do této položky na straně výdajové.

U fondů sociálního zabezpečení (především zdravotní pojišťovny) došlo k navýšení výdajů jen velmi mírně (o 1,3 mld. Kč), a to vlivem nárůstu naturálních sociálních transferů o stejnou částku (což představuje nárůst plateb pojišťoven zdravotnickým zařízením za poskytování zdravotní péče obyvatelstvu).

Oproti roku 2006 vzrostly výdaje v roce 2007 o 6,7 %, přičemž dominantní vliv měl velmi rychlý růst sociálních dávek (o 11,4 %). Naopak velmi mírným tempem rostly vládní investice, kde se tvorba hrubého fixního kapitálu ve srovnání s rokem 2006 zvýšila pouze o 2,7 %.

Hospodaření vládního sektoru skončilo v roce 2007 deficitem 34,9 mld. Kč, což předčilo predikci z října 2007. Dokonce se jedná o 21,2 mld. Kč příznivější výsledek než v předběžných datech z května 2008. Pokud provedeme očištění příjmové i výdajové strany o kapitálový transfer ve výši 13,5 mld. Kč (se kterým predikce ani první odhad nepočítaly a má identický dopad na příjmovou i výdajovou stranu), lze zlepšení výsledku oproti posledním datům vysvětlit především nižším objemem realizovaných výdajů o 16,2 mld. Kč. Především se jedná o snížení odhadu vládních investic v důsledku upřesnění aktualizace hrubé tvorby kapitálu a zásob na základě výsledků statistických šetření, jež v květnu nebyly k dispozici. Naopak na příjmové straně došlo ke zvýšení odhadu o 5 mld. Kč, především díky zpřesnění aktualizace daňových příjmů (hlavně u spotřebních daní).

Hlavním důvodem dobrých výsledků roku 2007 jsou tedy velmi rychle rostoucí daňové příjmy, kterých bylo dosaženo díky vrcholu hospodářského cyklu a dynamickému růstu daňových základů. Na výdajové straně došlo k útlumu především v oblasti fixních investic. Stále větší objem investičních prostředků státního rozpočtu je vázán na předfinancování a národní financování projektů spolufinancovaných z fondů EU. Zpoždění v realizaci těchto projektů se promítlo do velmi nízkého tempa tvorby fixního kapitálu v roce 2007. Potřeba předfinancování projektů rovněž do značné míry vytěsňuje realizaci některých jiných výdajů.

Příjmy, výdaje a saldo v roce 2008

V roce 2008 se očekává zpomalení tempa růstu příjmů vládního sektoru na 5,9 %, které by tak měly dosáhnout hodnoty okolo 1556,3 mld. Kč (41,0 % HDP). Dojde tak k poklesu podílu příjmů (zejména daňových) vládního sektoru na HDP oproti roku 2007 o 0,6 p.b.

Tabulka 2-1: Příjmy vládního sektoru

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Příjmy sektoru vládních institucí	(v % HDP)	40,7	42,2	41,4	41,2	41,6	41,0
-daňové příjmy	(v % HDP)	20,7	21,2	20,7	20,1	20,2	19,5
-sociální příspěvky	(v % HDP)	15,1	16,1	16,2	16,3	16,3	16,2
-tržby	(v % HDP)	2,9	2,8	2,7	2,5	2,7	2,6
-ostatní	(v % HDP)	2,0	2,2	1,9	2,2	2,4	2,7

Do příjmů roku 2008 se promítnou dva základní faktory. Jednak jde o očekávané zpomalení ekonomického výkonu národního hospodářství, a tím i nižší růst daňových základů než v předešlém roce, a dále se zde promítne dopad balíku opatření pro stabilizaci veřejných rozpočtů přijatých v roce 2007.

Dochází ke zpomalení tempa růstu daní a sociálních příspěvků na 4,9 %. Nejrychlejší růst se očekává u daně z přidané hodnoty, kde se promítá především legislativní změna zvýšení snížené sazby z 5 % na 9 %.

Naopak k poklesu oproti roku 2007 dojde především u daně z příjmu fyzických osob (o 6,4 %), v němž se kromě zpomalení hospodářského růstu v roce 2008 odráží též především zavedení jednotné sazby daně ve výši 15 % ze superhrubé mzdy a úpravy ve slevách na dani.

K poklesu dojde také u daně z příjmu právnických osob, kdy se oproti roku 2007 očekává snížení výnosu této daně o 2,1 %. Vliv na výnos této daně mají jak legislativní změny přijaté v roce 2007 (např. snížení sazby v roce 2008 na 21 %), tak i zpomalení ekonomického růstu. Rizikem je případný silnější dopad finanční krize (především na snížení zisků finančních institucí z důvodů tvorby opravných položek či odpisů pohledávek).

Růst sociálních příspěvků se očekává na úrovni 6,5 %. Je nižší než očekávaný růst jeho daňové základny, především díky zavedení maximálního vyměřovacího základu pro platbu sociálního a zdravotního pojištění ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy.

Spotřební daně se zvýší oproti roku 2007 o 8,6 %, zde bude zřejmý především efekt zvýšení spotřebních daní u tabákových výrobků a dále zavedení ekologických daní (tedy především daní z energií). Je otázkou, do jaké míry se u této daně projeví nižší hospodářský růst v roce 2008, neboť se jedná vesměs o komodity s velmi nízkou cenovou a důchodovou elasticitou.

Tabulka 2-2: Daňové příjmy vládního sektoru

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Daňové příjmy a sociální příspěvky	(v % HDP)	35,8	37,3	36,8	36,5	36,6	35,7
-daň z příjmu fyzických osob	(v % HDP)	4,9	4,8	4,6	4,2	4,3	3,8
-daň z příjmu právnických osob	(v % HDP)	4,6	4,7	4,5	4,8	4,8	4,4
-DPH	(v % HDP)	6,4	7,2	7,1	6,5	6,4	6,7
-spotřební daně	(v % HDP)	3,4	3,5	3,7	3,7	3,8	3,8
-sociální příspěvky	(v % HDP)	15,1	16,1	16,2	16,3	16,3	16,2
-ostatní daně a poplatky	(v % HDP)	1,5	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8

V poměrovém vyjádření dojde v roce 2008 k poklesu daňových příjmů na HDP přibližně na úroveň roku 2003. Největší pokles zaznamenají přímé daně, naopak lehký nárůst poměru k HDP se očekává u DPH. Je zde patrný jednoznačný posun směrem k nepřímým daním.

Poměrně výrazný růst zaznamenají i nedaňové příjmové položky, především důchody z vlastnictví (o přibližně 25 %), a to zejména díky očekávanému vysokému růstu dividendových příjmů. Slušné tempo si zachovávají i kapitálové transfery díky růstu investičních dotací, které mají ovšem zpravidla svůj odraz i na výdajových položkách, a v konečném důsledku tak příliš neovlivňují výsledek hospodaření vládního sektoru.

Výdaje vládního sektoru v roce 2008 vzrostou o 6,5 % a měly by tak dosáhnou tak hodnoty okolo 1601,8 mld. Kč, což představuje 42,2 % HDP.

Tabulka 2-3: Výdaje vládního sektoru

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výdaje sektoru vládních institucí	(v % HDP)	47,3	45,1	45,0	43,8	42,6	42,2
-vládní spotřeba	(v % HDP)	23,4	22,1	22,1	21,3	20,4	19,8
-sociální dávky jiné než naturální sociální tr	(v % HDP)	12,2	12,9	12,6	12,7	12,9	12,4
-hrubá tvorba fixního kapitálu	(v % HDP)	4,5	4,8	4,9	5,0	4,7	4,8
-ostatní	(v % HDP)	7,1	5,3	5,4	4,9	4,7	5,0

I v roce 2008 bude pokračovat trend poklesu výdajů vládního sektoru na HDP započatý v předchozích letech. V tomto roce také dochází k nápravě nepříznivé výdajové struktury, která se objevila v roce 2007, kdy byla schválena celá řada sociálních zákonů s poměrně velkým dopadem do mandatorních výdajů vládního sektoru v podobě sociálních dávek. Naproti tomu došlo k odložení celé řady investičních projektů, a tím k nízkému růstu vládních investic, což vedlo k relativnímu zvyšování sociálních dávek na jejich úkor.

Díky souhrnu reformních opatření přijatých v roce 2007 dochází ke škrtům celé řady mandatorních výdajů, které zpomalují růst peněžních sociálních dávek v roce 2008 na 4,1 % a jejich podíl na HDP klesá na 12,4 %. Naopak se očekávají nižší převody do rezervních fondů, resp. realizované úspory rozpočtovaných výdajů (vznik tzv. „nároků“), a lze proto předpokládat, že se začnou realizovat

některé investiční projekty vládního sektoru a tvorba hrubého fixního kapitálu by měla v roce 2008 vzrůst o 11,0 %.

Růst spotřeby vlády v roce 2008 nevykazuje překvapivé hodnoty a zachovává si dynamiku roku 2007 (4,9 %). V její struktuře ovšem dochází k poklesu růstu kolektivní spotřeby na 3,1 %, což svědčí o snaze vlády uskutečňovat úsporná opatření na straně výdajů týkající se většiny subjektů vládního sektoru. Naopak k mírné akceleraci dochází u individuální spotřeby vlády (tj. výdajů, které platí vláda a spotřebovávají jednotlivci) na 6,6 %, a to v důsledku například vyššího tlaku na růst úhrad zdravotních pojišťoven zdravotnickým zařízením.

Velmi rychlé tempo si v roce 2008 zachovávají i výdajové úroky, které by měly vzrůst o 14,6 %. Hlavním důvodem jsou v tomto případě vyšší úrokové sazby v ekonomice a také poměrně rychlý růst dluhu vládního sektoru, který neodpovídá dobrým výsledkům hospodaření sektoru.

Oproti roku 2007 se očekává zvýšení deficitu vládního sektoru o 12,4 mld. Kč. Saldo sektoru vládních institucí dosáhne -1,2 % HDP. Jak je vidět z vývoje primárního salda, v roce 2008 bude deficit vládního sektoru přibližně na úrovni výdajových úroků. V případě nulového zadlužení by tak bylo hospodaření vládního sektoru velmi pravděpodobně vyrovnané.

Tabulka 2-4: Saldo vládního sektoru a subsektorů

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Saldo sektoru vládních institucí	(v % HDP)	-6,6	-2,9	-3,6	-2,7	-1,0	-1,2
Saldo ústředních vládních institucí	(v % HDP)	-6,0	-2,7	-3,5	-2,6	-1,9	-1,5
Saldo místních vládních institucí	(v % HDP)	-0,5	-0,2	-0,1	-0,4	0,5	0,0
Saldo fondů sociálního zabezpečení	(v % HDP)	-0,1	-0,1	0,0	0,4	0,5	0,3
Primární saldo	(v % HDP)	-5,5	-1,8	-2,4	-1,6	0,2	0,0

Ke zhoršení hospodaření dojde v roce 2008 především u subsektoru místních vlád, kde se promítne především očekávané zhoršení přímých daní.

Fondy sociálního zabezpečení zůstanou i nadále v přebytku, jenž se ale mírně sníží. Zde se jedná především o efekt zavedení maximálního vyměřovacího základu pojistného na sociální a zdravotní pojištění odváděného za zaměstnance a dále pak větší tlak zdravotnických zařízení na zvýšení úhrad za zdravotní péči.

Naopak subsektor ústřední vlády zaznamená zlepšení o necelých 11 mld. Kč. V tomto subsektoru dojde k mírnému zhoršení hospodaření státních fondů a Národního fondu, které bude více méně vykompenzováno mírným zlepšením salda státního rozpočtu. K výraznějšímu zlepšení dojde u bývalého Fondu národního majetku, zejména v důsledku zvýšení výnosů z finančního majetku (dividendy). Hospodaření ostatních subjektů v tomto subsektoru se oproti minulému roku výrazně nezmění.

Dluh vládního sektoru

V roce 2007 dosáhl dluh vládního sektoru hodnoty 1020,7 mld. Kč, což představuje 28,9 % HDP. Oproti roku 2006 tak došlo k jeho růstu o 7,3 %. Vzhledem k tomu, že růst dluhu by měl do značné míry odpovídat deficitům v jednotlivých letech, je jeho dynamika ve světle příznivého vývoje deficitu v roce 2007 zarážející.

Tabulka 2-5: Dluh vládního sektoru

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dluh vládních institucí	(v % HDP)	30,1	30,4	29,8	29,6	28,9	28,8
Dluh ústředních vládních institucí	(v % HDP)	28,2	28,1	27,3	27,1	26,5	26,5
Dluh místních vládních institucí	(v % HDP)	2,3	2,6	2,7	2,7	2,5	2,3
Dluh fondů sociálního zabezpečení	(v % HDP)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

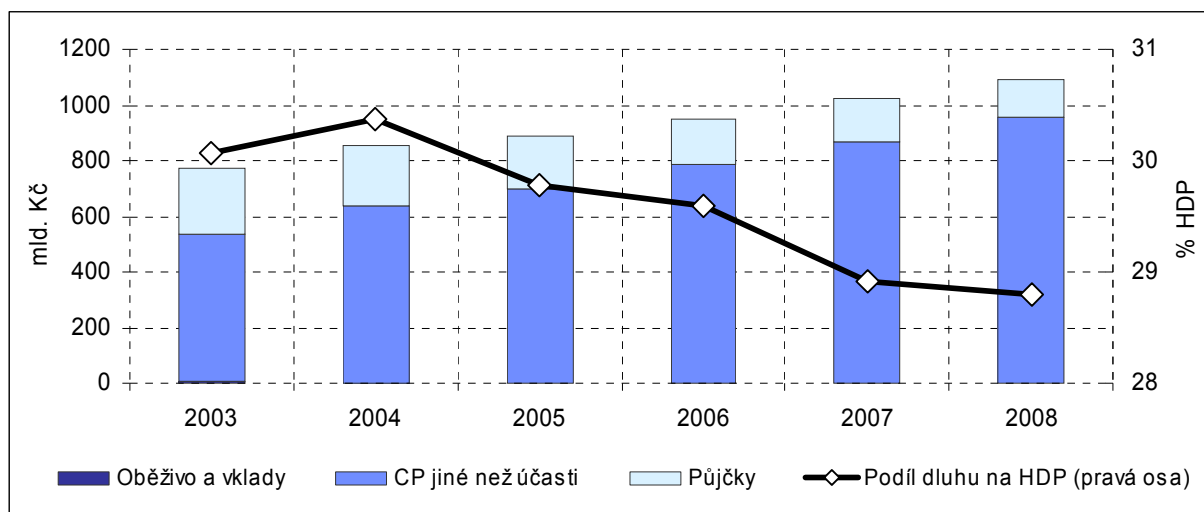
Oproti roku 2006 se v podílovém vyjádření na HDP dluh snížil o 0,7 p.b. Pokud se podíváme na strukturu této změny, pak dominantní vliv zde má rychlý růst HDP, který se největší měrou podílí na relativní stabilizaci podílu dluhu na HDP. Naopak směrem k nárůstu dluhu působí deficit v roce 2007, který přidává 1,0 p.b., a současně čistá akumulace finančních aktiv, která přispívá k růstu dluhu 1,5 p.b. Jedná se hlavně o převod velké části prostředků do rezervních fondů (na účty subjektů vládního sektoru), které jsou následně nevhodně kryty zvýšením závazků vládního sektoru (především emisí dluhopisů).

V roce 2008 se očekává pouze mírný pokles podílu dluhu o 0,1 p.b. na hodnotu 28,8 % HDP. I v roce 2008 je růst dluhu v podílovém vyjádření výrazně brzděn dynamikou HDP. Ovšem i v souvislosti s vyššími privatizačními příjmy jsou peněžní prostředky na účtech subjektů vládního sektoru akumulovány stále nadměrně. Dluh vládního sektoru tak zřejmě opět vzroste více, než by bylo nezbytně nutné.

Tabulka 2-6: Přejít od deficitu ke změně dluhu

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Úroveň hrubého dluhu	(v % HDP)	30,1	30,4	29,8	29,6	28,9	28,8
Změna hrubého dluhu	(p.b.)	1,6	0,3	-0,6	-0,2	-0,7	-0,1
Příspěvky ke změně dluhu							
1. nominální růst HDP	(p.b.)	-1,2	-2,5	-1,7	-2,1	-2,6	-2,0
2. vládní saldo	(p.b.)	6,6	2,9	3,6	2,7	1,0	1,2
3. ostatní faktory působící na úroveň dluhu	(p.b.)	-3,8	-0,1	-2,5	-0,7	1,0	0,7
-rozdíl mezi hotovostním a aktuálním přístupem	(p.b.)	-0,4	-0,7	-0,8	0,3	-0,4	-0,2
-čistá akumulace finančních aktiv	(p.b.)	-3,6	0,6	-1,2	-0,9	1,5	1,0
z toho: privatizační příjmy	(p.b.)	1,0	0,6	3,6	0,1	0,4	0,7
-přecenění a ostatní faktory	(p.b.)	0,2	0,0	-0,5	-0,2	-0,1	-0,2

Graf 2-2: Dluh vládního sektoru podle instrumentů

2.2 Mezinárodní srovnání

Vládní saldo

Saldo vládního sektoru zemí EU27 dosáhlo v roce 2007 hodnoty -0,9 % HDP. Z vývoje několika posledních let je vidět jeho výraznější a systematické zlepšování. Česká republika se tedy deficitem ve výši 1,0 % HDP nyní nachází těsně pod průměrem EU27.

Nejhoršího vývoje salda vládního sektoru dosáhlo Maďarsko, s hodnotou -5,0 % HDP v roce 2007. Na rok 2008 Maďarsko očekává pokles deficitu na 3,8 %, což je nejpříznivější očekávaná hodnota za poslední čtyři roky. Deficit horší než 2 % HDP očekává v roce 2008 oproti jarním odhadům více zemí - Francie, Itálie, Litva, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko a Slovensko, přičemž momentální údaje za Maltu a Spojené Království nejsou ke konci října 2008 známy. S výjimkou Portugalska a Řecka se vždy jedná o zhoršení oproti předchozímu roku.

Z nových členských států jsou v posledních letech fiskálně velmi úspěšné pobaltské země, i když Estonsko očekává po několika letech schodek a v Litvě i Lotyšsku se saldo relativně zhorší, a také Kypr. Nejvyšších přebytků dosahují severské země a možná překvapivě i Bulharsko. Konsolidace veřejných rozpočtů se výrazně projevuje v Řecku, kde se daří deficit poměrně úspěšně a dlouhodobě snižovat. Zatímco v roce 2004 vykázalo schodek 7,5 % HDP, letos se očekává 2,3 %.

Vládní dluh

Dluh vládního sektoru by měl dlouhodobě přibližně reflektovat vývoj deficitů daných zemí. U zemí EU27 dosáhl dluh vládního sektoru v roce 2007 hodnoty 58,7 % HDP. V kontextu několika posledních let se jedná jen o velmi mírný pokles.

Česká republika je na tom z pohledu vládního dluhu relativně dobře. Dluh se dlouhodobě pohybuje na úrovni kolem 30 % HDP (v roce 2007 konkrétně 28,9 %), v posledních letech dokonce pod touto hranicí, a ČR by prozatím hladce splnila maastrichtské dluhové konvergenční kritérium.

Mezi nejzadluženější země EU27 patří stále trojlístek Itálie, Belgie a Řecko. Na rozdíl od Itálie ovšem Řecko i Belgie zahájily konsolidaci veřejných financí a podíl dluhu na HDP začaly výrazně snižovat.

Itálie je zároveň stále jediná země EU27, která by nebyla schopna pokrýt veškerý svůj veřejný dluh ani celkovou roční produkcí, jeho výše v roce 2007 činí 104,1 % HDP. Za povšimnutí stojí určitě vývoj dluhu v Bulharsku a na Slovensku, ze zemí bývalé EU15 ve Španělsku a skandinávských zemích, kde je možné pozorovat opravdu velmi výrazný pokles zadlužení (viz Tabulka 5-19).

Tabulka 2-7: Saldo a dluh vládního sektoru ve vybraných zemích EU

		Saldo					Dluh				
		2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	(v % HDP)	-2,9	-2,4	-1,4	-0,9	.	62,2	62,7	61,3	58,7	.
Česká republika	(v % HDP)	-3,0	-3,6	-2,7	-1,0	-1,2	30,4	29,8	29,6	28,9	28,8
Slovensko	(v % HDP)	-2,3	-2,8	-3,5	-1,9	-2,2	41,4	34,2	30,4	29,4	29,0
Polsko	(v % HDP)	-5,7	-4,3	-3,8	-2,0	-2,5	45,7	47,1	47,7	44,9	44,1
Maďarsko	(v % HDP)	-6,4	-7,8	-9,3	-5,0	-3,8	59,4	61,7	65,6	65,8	65,6
Německo	(v % HDP)	-3,8	-3,3	-1,5	-0,2	0,0	65,6	67,8	67,6	65,1	64,7
Francie	(v % HDP)	-3,6	-2,9	-2,4	-2,7	-2,7	64,9	66,4	63,6	63,9	65,3
Velká Británie	(v % HDP)	-3,4	-3,4	-2,7	-2,8	.	40,6	42,3	43,4	44,2	.
Itálie	(v % HDP)	-3,5	-4,3	-3,4	-1,6	-2,5	103,8	105,9	106,9	104,1	103,7